

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

Για τι, ακριβώς, πρόκειται;

Πρόκειται για τη διαδικασία και, συνεπώς, το συντακτικό μόρφωμα (το σύνταγμα, τη συνεκφορά), που προκύπτει απ' την αμοιβαία έλξη γερονδίου και αντικειμένου του σε αιτιατική. Το συντακτικό αυτό, όπως είπαμε, μόρφωμα αποτελεί πια ενιαίο σύνολο, που βρίσκεται στην ίδια πτώση, αριθμό και γένος.

Τι, ακριβώς, γίνεται;

Ουσιαστικά, τροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική. Δηλαδή το γερόνδιο γίνεται γερονδιακό και το αντικείμενο του γερονδίου υποκείμενο του γερονδιακού. Έτσι, όπως είπαμε και παραπάνω, σχηματίζεται πλέον μια συνεκφορά αποτελούμενη από το γερονδιακό και το υποκείμενό του στην ίδια πτώση, αριθμό και γένος.

Πώς, ακριβώς, γίνεται;

Στον «γάμο» μεταξύ των δυο συντακτικών όρων δίνουν ως προίκα:

1. το γερόνδιο → την πτώση
2. το αντικείμενο → τον αριθμό και το γένος

Μετά τον «γάμο» εννοείται ότι το γερόνδιο είναι πια γερονδιακό και το αντικείμενό του γερονδίου υποκείμενο του γερονδιακού.

Εφαρμογή

Παράδειγμα:	cupidus	administrandi rem publicam
Διαδικασία:		γερόνδιο αντικείμενο πτώση αριθμός γένος γενική ενικός - θηλυκό
Γραμματικά στοιχεία συνεκφοράς		γενική ενικού θηλυκού
Πραγμάτωση:	cupidus	administrandae rei publicae

Πραγματώστε τη γερονδιακή έλξη στα παρακάτω παραδείγματα ακολουθώντας τη σειρά των ενεργειών, όπως στο παράδειγμα

Παράδειγμα 1	cupidus gerendi rem publicam
Διαδικασία:	_____

Γραμματικά στοιχεία	
συνεκφοράς:	_____
Πραγμάτωση:	_____

.....
Παράδειγμα 2	colendo homines excellentes
Διαδικασία:	_____

Γραμματικά στοιχεία	
συνεκφοράς:	_____
Πραγμάτωση:	_____

.....
Παράδειγμα 3	cogitando homines excellentes
Διαδικασία:	_____

Γραμματικά στοιχεία	
συνεκφοράς:	_____
Πραγμάτωση:	_____

Ποιες είναι, τέλος, οι περιπτώσεις, όπου μπορεί να συντελεστεί ή όχι η γερονδιακή έλξη

Οι περιπτώσεις είναι τρεις: να είναι η γερονδιακή έλξη

α) υποχρεωτική: να είναι, δηλαδή, η μοναδική συντακτική μορφή με την οποία μπορεί να εμφανιστεί στην επιφανειακή δομή του κειμένου η σύναψη γερονδίου και αντικείμενού του σε αιτιατική

β) δυνατή: να μπορεί, δηλαδή, η γερονδιακή έλξη ή να συντελεστεί ή όχι.

γ) αδύνατη: να μη μπορεί, δηλαδή, σε καμιά περίπτωση να γίνει έλξη ανάμεσα στο γερόνδιο και στο αντικείμενό του σε αιτιατική.

Ποιες είναι, όμως, οι προϋποθέσεις για να ισχύσει η κάθε μια από τις παραπάνω περιπτώσεις;

Η γερονδιακή έλξη είναι:

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ	όταν έχουμε	α. εμπρόθετη (με causa ή gratia) γενική γερονδίου β. δοτική γερονδίου γ. εμπρόθετη (με ad) αιτιατική γερονδίου δ. εμπρόθετη (με de,in) αφαιρετική γερονδίου
ΔΥΝΑΤΗ	όταν έχουμε	α. απρόθετη γενική γερονδίου β. απρόθετη αφαιρετική γερονδίου
ΑΔΥΝΑΤΗ	όταν είναι	αντικείμενο του γερονδίου ουδέτερο επιθέτου, αντωνυμίας, αριθμητικού
	π.χ.	in narrando aliquid breves esse debemus

Πώς χαρακτηρίζουμε συντακτικά έναν όρο του κειμένου (όχι μια λέξη, αλλά ολόκληρη τη συνεκφορά), που είναι προϊόν γερονδιακής έλξης;

1. Διαπιστώνουμε τη συντακτική του λειτουργία
2. Δηλώνουμε τη σχέση γερονδιακού και υποκειμένου του
3. Σημειώνουμε αν η συνεκφορά είναι προϊόν υποχρεωτικής ή δυνατής γερονδιακής έλξης.

π.χ. consilium de interficiendo Caesare (=σχέδιο για τη δολοφονία του Καίσαρα)

Συντακτικός χαρακτηρισμός:

1. Εμπρόθετη χωριστική αφαιρετική που δηλώνει την αναφορά
2. Το «Caesare» είναι υποκείμενο του γερονδιακού «interficiendo»
3. Η συνεκφορά είναι προϊόν υποχρεωτικής γερονδιακής έλξης, διότι έχουμε εμπρόθετη αφαιρετική του γερονδίου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Άσκηση II σσ.166, Λατινικά Γ' Λυκείου
2. Άσκηση VIII σσ.246, Λατινικά Γ' Λυκείου